

REDACȚIA

Deak Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL

Pe un an ... 20 cor.

Pe jumătate an ... 10 "

Pe 3 luni ... 2 "

Nrii de Duminecă pe

an 4 cor.

Pentru România și străinătate

pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Deak Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE

de un șir gammond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 bani de fiecare publicațiune.

Manuscripte nu se înapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

Războiul vamal.

(sb) Politica de externe a monarhiei noastre a avut zilele acestea parte de o neplăcută surprindere. Două mici state balcanice, Serbia și Bulgaria, un fel de cantități neglijabile a politicii noastre de externe, au procurat cercurilor Vieneze surprinderea aceasta, acum cu prilejul negocierilor pentru încheierea convențiilor comerciale.

Intre Sârbia și Bulgaria existau adică de o vreme mai îndelungată tratative pentru încheierea unei uniuni vamale. Faptul a atras atunci atenția și în Ballplatz-ul din Viena, dar diplomația balcanică a desmințit categoric veștile și a dat explicații mulțumitoare ministrului nostru de externe.

Cu atât mai mare a fost surprinderea acum, când ajungând actuală reînnoirea convențiilor comerciale, cele două state balcanice își scot de odată tariful lor unitar, oferindu-l ca bază nouă de negociare, care firește, știrbește simțitor avantajile de care s'au bucurat până aci în aceste state piețele austro-ungare.

Festa ce i-s'a jucat reprezentațiunii noastre externe, a produs mare iritație în Viena. Conte Goluchovsky a trimis notă energică la Belgrad, prin care cere cu hotărâre desfacerea uniunii vamale între Bulgaria și Serbia. Guvernul sârbesc refuzând pretensiunea aceasta, negocierile din Viena s'au întrerupt și a apărut pe orizont posibilitatea unui război vamal cu Serbia și natural ca urmare și cu Bulgaria.

Presa, ungurească mai ales, atribuie eșecul lui Goluchovsky, care fie că n'a știut despre ceea ce se pregătea în taină între Serbia și Bulgaria, fie că a știut, dar n'a fost în stare să împedecă acțiunea, proprie de a primejdui interesele economice ale monarhiei în Balcani. Dar acuzațiunea, afară de resentimente personale de un alt ordin ce Ungurii au împotriva lui Goluchovsky, nu dovedește nimic.

Identitatea de interese economice a statelor balcanice ce-și află expresia într-o comunitate vamală a fost recunoscută mai de mult și s'agită nu de ieri d'alaltăieri în Balcani. Că de ce mijloace putea deci dispune Goluchovsky, ca să împedecă întruparea acestei idei nu știm, dar dacă le-a avut și prin ne prevederea sa n'a uzat de ele, se va vedea acum, când tot așa se pot pune în aplicare pentru a zădărnici înțelegerea făcută, ca atunci.

Războiul vamal? În cazul de față monarhia noastră s'ar tăia singură mai simțitor, întrebându-se aceasta armă. Serbia și

Bulgaria n'ar perde decât puțin ori poate chiar nimic, stau atâtea alte state gata a le oferi compensațiunea acestei perdederi, în schimbul de a câștiga debușuri în piețele lor. Presiunea deci cu războiul vamal, nu va avea nici un efect, ba poate chiar un efect dorit cu care a calculat de mai nainte diplomația șireată din Balcani.

O altă presiune, cu amenințări, încă nu credem că va duce la scop. Din contră, să nu perdem din vedere că există și un alt curent, destul de popular în statele balcanice, care a preconizat ideea confederației politice. O întreagă literatură are deja și ideea aceasta. Și foarte ușor se poate întâmpla, ca tocmai ostilitatea politicii noastre externe să-i fie impulsul hotărâtor a întrupării și ca popoarele balcanice s'ajungă, după recunoașterea intereselor lor economice în confederația lor economică, cu o zi mai iute la recunoașterea intereselor lor politice în confederația lor politică.

În cazul acesta s'ar crea și condițiunea materială a apărării eficace a intereselor lor economice, căci raportul de putere al unei astfel de confederații numai mai deunăzi a fost arătat de un general din armata noastră, voind a dovedi zădărnicia expresiei de independență a statului ungar.

Conflictul balcanic ascunde prin urmare posibilități importante în umbra sa, pe care trebuie să le urmărim cu viuă interesare.

«Le Courrier Européen», esceleanta revistă politică din Paris, în numărul său din urmă publică un articol remarcabil despre *cartea verde* care se ocupă de conflictul româno-grec. Aceeași revistă publică apoi, din penna d-lui Caius Bredicianu, un articol scurt dar concis, asupra *drepturilor naționalităților*, ori mai bine despre nedreptățile ce ni-s'au făcut și mai ales ce s'ar face devenind lege proiectul lui Kristóffy.

O lămurire.

De Dr. Ștefan C. Pop.

Dupăcum este binecunoscut publicului românesc, frunțașii neamului nostru împreună cu clubul deputaților naționali au hotărât înființarea unui ziar cu sediul în Budapesta.

În jurul acestei mari chestiuni s'a desfășurat polemii cam pătimașe. Durere că nici aceia n'au observat obiectivitatea impusă, cari altcum sunt cu trup cu suflet pentru noul curent activist.

M'ar supăra foarte mult, dacă s'ar res-tălmăci fals țânta sfântă ce urmărește clubul deputaților români împreună cu frunțași de mare nume la poporul românesc.

Nu voim noi a strica acelor organe naționale publicistice, cari în lupta pentru rededeptarea neamului românesc au adus jertfe mari, iar în campania electorală servicii neperitoare.

Pe cât de cert este, că lupta parlamentară serioasă și cu sorțile isbânzii numai atunci vom pute purta, dacă vom ave acolo în capitală la dispoziție arma cea mai puternică: o foaie bine redigată, — tot atât de incontestabil este și aceea, că politică sănătoasă și intensivă numai atunci se poate face, dacă în centrele mai mari românești înfloresc organe de publicitate devotate partidului național și cu credință cătră curentul nou sănătos activist.

Cred, că împlinesc o datorie națională, când vin a ruga pe toți frații, cari luptă în aceeași tabără pentru aceleași idealuri, să se ferească de certe și suspiciuni veninoase, cu cari încă nici odată nu s'au făcut servicii unei cauze mari.

Mai periculoase sunt însă polemiile, când fără nici un temei se amestecă băncile noastre în chestii politice atunci, când bine știut este, ce ghimpe sunt aceste instituțiuni românești în ochii adversarilor nostri.

Aproape toate jurnalele noastre apelează la bunul simț al Românilor întru restabilirea solidarității naționale. Ar fi de dorit, ca barem aceia, cari și în tactică suntem una, să fim solidari și să ne cruțăm reciproc.

Aceia, cari am hotărât înființarea unui ziar în Budapesta, am fost conștii de marile greutăți ce ne așteaptă și când am apelat la sentimentul de jertfă al Românilor, nu am voit să sămănăm certe, ori să distrugem ce s'a creat cu multe jertfe, ci a încheagă un popor întreg într'un zid național puternic, care să poată da piept tuturor valurilor dușmănoase. De aceea rog din nou pe cei cu simțul bun, să nu mai păsească pe povârnișul personalităților, care atât de mult ne-a împiedecat și până acuma mersul culturii și politicii naționale.

Contra foii partidului național.

De Ioan Russu Șirianu.

Declar din capul locului, că voiu fi cel dintăiu care să salut, la Paști, ori când va da Dumnezeu să apară, noul organ al partidului național cu sediul în Budapesta. Pe aceste vremuri grele și pe când în toate părțile avem foi, când prin urmare, preocupările sunt împărțite și pungile sunt angajate, adunându-se aici la noi 250,000 coroane, ar fi nu numai un semn că se simte nevoia unui ziar românesc la Budapesta, ci că frunțașii nostri și sunt dispuși de jertfă ca nici odată până acum.

VÂNZARE MARE pentru transportare
toată marfa din magazin: articole
de sticlărie, porcelan și lămpărie se
vând cu prețuri foarte reduse

de prăvălie.

Rog P. T. public binevoiască a se convinge personal; cercetarea magazinului nu obligă pe nimeni la cumpărare.

Szabó Albert
liferant de curte a A. t. S. ale
archiducelui Iosif
Arad, str. Atczél Péter Nr. 1.
Telefon de oraș și com. 289.

Cine s'ar incumeta deci să cârtească împotriva unei atât de laudabile porniri?

Eu nu. Întâi pentru că fiind ziarist de *profesiune*, ear nu de ocaziune, nu pot decât să mă bucur văzând că ia avânt profesiunea cărei m'am dedicat de douăzeci de ani, ear a doua, pentru că așa socot, ori-ce ziar nou este un semn de viață a poporului nostru. (Eccepționez, se înțelege, foile cari au apărut acum de curînd ca bureții, slujind interese personale ori de coterii). Și chiar dacă e vorba de *concurența* ce s'ar face «Tribunei» (dupăcum ne amenința «Arad és Vidéke», *inspirat*), ș'atunci recunosc dreptul publicului de a alege ziarul care-i mai place, care-i mai bine redactat și servește mai cu credință interesele mari ale neamului.

Fac aceste declarațiuni pentru că în discuția ce *mi-se impune* să eliminez chiar dela început elementele subiective.

Confrății mei dela Orăștie în numărul lor dela Anul Nou își exprimă adică îngrijorarea «în fața viitorului politice noastre românești». Ear îngrijorarea nu din vine cântărirea situației generale a țării, din primejdiiile ce conține politica dominantă în stat, ci pentru că din numărul de Crăciun al ziarului nostru se resimte că «între deputații noștri ar fi oare cari deosebiri de păreri, pe teme destul de grele și mai ales gingașe».

Una dintre aceste teme e înființarea noului ziar în Budapesta: eu n'am subscris apelul lansat, — «deci semnul unei neînțelegeri pe o temă de o însemnătate mai mică, care putea rămânea neaccentuată»...

De sigur că putea. Am și lăsat-o. Dela publicarea apelului colegilor mei deputați și până la publicarea «clarificării» au trecut destule zile și în însași clarificare se spun motivele pentru care ni-am simțit datori să lămurim atitudinea noastră, deci să se spună și *faptul*, că numele meu fără știrea mea s'a pus sub un apel la redactarea căruia n'am luat parte. Amicii dela Orăștie au omis să indice, măcar în treacăt, motivele cari au reclamat, după a noastră părere, «clarificarea» din numărul dela Crăciun.

Al doilea semn de neînțelegere ar fi articolul amicului nostru Sept. Albini, «publicist bine cunoscut și bine apreciat la noi, fost secretar al comitetului național».

Frații dela «Libertatea» simt alușiile ce s'au făcut în acel articol «față cu curentul ce s'a resimțit în grupul nostru parlamentar de a mai slăbi cu dragostea pentru Viena»...

Vom reveni asupra acestei chestii tratându-o separat.

În cadrul acestui articol mă văd necesitat a răspunde fraților din Budapesta, cari tot în numărul de Anul-Nou consacră aproape o coloană pasajului din «clarificarea» noastră privitoare la nesubscrierea apelului din partea mea.

În capitală fiind, acești confrăți sunt de tot gravi.

Căci iată cum încheie această parte personală a chestiei sulevate:

«Nu știm dacă numele d-lui Ioan Russu Șirianu a ajuns cu, ori fără știrea d-sale sub apelul lansat pentru ziarul partidului. Dar un singur răspuns credem, că ar putea să fie mulțumitor din câte s'ar pute da la întrebarea de mai sus. Răspunsul care ar vrea să ne mulțumească, ar trebui să spună:

«Dl Ioan Russu-Șirianu nu putea să se preteza a desavua și a combate ce fac în numele partidului toți ceilalți colegi din partid, până-când și d-sa este în partid!»

Cu alte cuvinte: ori iscălesc și mă învoesc ca tovarășii mei din parlament să scoată ziarul nou, ori dacă nu, afară din partid!

Mai categoric nici nu se poate vorbi.

Decât că ori-cine ar fi autorul articolului, om serios nu-i poate recunoaște nici dreptul nici autoritatea să scrie astfel. *Pe noi, deputații și aderenții partidului național nu ne leagă d'olaltă o foaie, cu atât mai puțin o foaie care nu există încă, ci ne leagă programul.*

«Diacul» viitorului ziar budapestan prin șirele de mai sus a dat o eclatantă dovadă că nu știe ce-i viața de partid. Și întreg articolul (în care amestecă și instituțiuni românești de care nu-i permis să se atingă nimeni cu mâna sacrilegă) e de natură a deștepta chiar în cei mai buni Români îngrijorarea legitimă asupra înființării unui ziar care până ce nici nu există încă începe cu — *ostracismul*. Dar' asta ar fi o re-

ditare a Tribunei din Sibiu sub direcția lui Daianu, care își începuse activitatea desființând pe *Dr. Lucaciu* și pe noi, cei mai mărunți, politicește ne îngropase definitiv.

In felul acesta pledând pentru noua foaie, «diacul» dela «Poporul Român» de fapt scrie contra foii partidului național.

Fejérváry despre convențiile comerciale.

Ministrul președinte *Fejérváry* a acordat un interview unui colaborator dela «Neues Wiener Tageblatt» făcând într'alte următoarele declarațiuni:

— Excelența Voastră, ați cetit desigur concludul comitetului executiv al coaliției relativ la convențiile comerciale. Imi permiteți întrebarea: ce atitudine va lua guvernul în fața acestui conclud?

— Da, l-am cetit și nu neg că m'a revoltat. O spun fără încunjur, că nici în cuprinsul nici în tonul emfatic al acestui conclud, nu există nici o schinteie de sinceritate.

Arată apoi, că convențiile trebuiesc încheiate și că le va și încheia, în lipsa parlamentului, pe cale de ordinațiuni. În privința aceasta nu ascultă decât de o poruncă, cea a apărării intereselor țării. Fără convenții, țara ar rămânea obiectul de jaf al tuturor statelor.

Ziaristul a întrebat apoi:

— Există aceasta necesitate imperioasă și față de celelalte state?

— Există pe întreaga linie. Iată aci de pildă Italia. Și convenția interimală cu dânsa expiră la 1 Martie. Pe atunci deci noua convenție trebuie necondiționat să între în vigoare. Dacă aceasta nu se face, tot noi am perde. Eliminarea clausulei vămii pe vinuri este o condițiune de existență a cultivei vinurilor noastre. Ei bine, noua convenție a eliminat clausula aceasta. Să luăm mai departe pe Rusia, unde exportul industriei noastre de mașini agricole, a luat deja un început foarte frumos, și unde deschiderea liniei transiberiene va crea mari exigențe de import. Și cu Rusia am ajunge în stare fără stipulațiuni, și dacă odată Germania ni-ar lua dinaintea nasului debușeurile, putem atunci tot alerga după aceea ce am scăpat din mâni. În fine, amintesc pe Bulgaria și Serbia. Și spre aceste state gravitează o parte însemnată a exportului nostru industrial. Dar și mai important e, să putem regula, potrivit intereselor noastre, exportul agricol ce năzuește d'acolo spre piețele din apus.

Din acestea-și poate ori cine construi impresia generală asupra chestiunei. Dacă nu vom pune în vigoare noua tarifă autonomă, atunci rămâne în vigoare cea veche, care n'are termin.

Noul tarif conține protecții suficiente cerealelor și vitelor noastre față de exportul din Balcani cu tendența spre apus; până ce, se știe, tariful vechiu, deschidea poartă largă la hotarele noastre produselor agricole din Balcani.

Dinpotrivă, dinspre Apus și Mează-noapte am ajunge într'o astfel de situație fără convenții, că prisosul producțiunii noastre agricole ar întâlni acolo uși închise. Prisosul acesta, neputându-l nici consuma, nici prelucra industrial acasă, ar urma și din partea aceasta o depresie rapidă și catastrofală de prețuri. În aceste două primejdii ar fi aruncată țara, dacă ne-am speria de concludul bombastic al comitetului executiv.

Dar nu ne speriem. N'ascultăm decât de conștiința noastră patriotică. Conștii de răspunderea ce o avem, desconsiderăm orice rancune mici de partid și neavând înaintea ochilor noștri decât interesele superioare ale țării, ne vom împlini și în privința aceasta cu bărbăție datoria. Și suntem siguri, că pentru aplicarea tarifului vamal și a convențiilor ne va fi recunoscătoare nu nu-

mai întreaga țară, ci mai mulțumitori ne vor fi toți proprietarii mari din fruntea coaliției, că adevărat că bombardează împotriva-ne pentru aceste convenții, dar în adîncul conștiinții lor sperează fericiți, că acest urgisit guvern va avea mai mult simțul de datorie, decât adversarii săi virtutea sincerității politice.

Inmormântarea lui Eugen Stătescu.

București, 15 Ian. 1906.

Astăzi s'a făcut înmormântarea rămășițelor pământești ale ilustrului bărbat de stat Eugen Stătescu, în mijlocul unei mari asistențe.

Serviciul divin a fost oficiat la domiciliu, de către I. P. S. Sa Mitropolitul primat care deși slab și suferind a ținut să dea ultima bine-cuvântare aceluia ce a strălucit și a revărsat atâta splendoare în dezvoltarea României și a cărui întreagă viață a fost fără prihană.

Înaltul prelat era încunjurat de P. S. Sa Arhiepiscopul Nifon, vicarul Mitropoliei, și de un numeros cler.

După terminarea serviciului divin s'au ținut următoarele cuvântări:

D. Dim. Sturdza a rostit o foarte mișcătoare cuvântare.

Au mai vorbit dnii Mih. Pherekyde, Dimitrie Ghica, în numele liberalilor din R. Sărat și Popescu, prim-președinte al Curții de apel, în numele magistraților și dl C. Dissescu în numele baroului.

În marea mulțime am putut nota în grabă pe d-nii:

General Warthiadi și colonel Mavrocordat, din partea M. Sale Regelui, maior Greceanu din partea A. S. R. Principelui României, dl și d-na Dim. Sturdza, Emil Costinescu, Ioan I. C. Brătianu, V. Lascar, Em. Porumbaru, Mih. Pherekyde, P. Poni, Toma Stelian, Spiru Haret, Gh. Gr. Cantacuzino, general Lahovari, M. Vlădescu, C. Dissescu, Dim. Protopopescu, E. Carada, V. G. Morțun, Mih. Ghimpa, T. Văcărescu, generalii Coandă, Beller, Pilat etc.

Magistratura era reprezentată prin d-nii Skina, prim-președinte al curții de casație, Ciru Oeconomu, Bagdat, consilieri, Sc. Popescu, prim-președinte și Oscar Nicolescu, Dobrescu, Ciocărdia, Sărăteanu, consilieri la curtea de apel.

După terminarea cuvântărilor, cosciugul a fost luat pe brațe și așezat pe car, acoperit de coroane și flori.

S'a format apoi cortegiul în următoarea ordine:

Clerul, delegațiile din județe cu coroane, două cară cu coroane, oficerii cu trei perne de decorații, carul mortuar, membrii familiei și publicul, trăsura regală și armata compusă din câte două companii din reg. 6 și 21 infanterie, două companii din bat. 6 și 2 vânători, o baterie din reg. 2 artilerie și un escadron din regimentul 1 roșiori.

Parada militară a fost pusă sub comanda d-lui general M. Boteanu.

Panglicele au fost ținute de d-nii Dim. Sturdza, Skina, Emil Costinescu, M. Pherekyde, C. Dissescu și V. Ursianu.

Eată coroanele pe cari le-am putut însemna:

Ale familiei;

Două superbe coroane de flori naturale din partea M. S. Regelui și a A. S. R. Principelui Ferdinand.

Senatul Român: Lui Eugen Stătescu.

Înalta curte de casație și justiție: Lui Eugen Stătescu.

Banca Națională a României: Vechiului și ilustrului său colaborator.

Curtea de apel din București: Lui Eugen Stătescu.

Liberalii leșeni! Lui Eugen Stătescu.

Anton Carp: Lui Eugen Stătescu.

Clubul național-liberal din Galați: Lui Eugen Stătescu.

Clubul național-liberal din Muscel: Președintelui Eugen Stătescu.

Clubul național-liberal din Brăila: Lui Eugen Stătescu.

Un coș de flori din partea d-lui D. Protopopescu.

Creditul funciar rural: Lui Eugeniu Stătescu, membru în consiliul de administrație și alte multe.

Spicuri.

Căutând să facă bilanțul anului trecut, confrății dela gazeta brașoveană se arată foarte — pesimiști. «Ne lipsește programul bine precizat și explicat masei poporului», — spun.

Despre adunările în care frunțașii noștri politici au explicat poporului nizuințele noastre naționale, aceiași confrăți scriu: «coloritul acestor adunări populare a fost guvernamental curat, căci «votul universal» este programul guvernului actual»...

Dar numai despre votul universal s'a vorbit în acele adunări? Și au spus frunțașii români că vor votul universal așa cum îl vrea — guvernul? Și dacă onorații confrăți au ignorat adunările populare, cum socot să esplice poporului — programul bine precizat?

Condamnând pornirea memorandistă dela 1892 (parcă de asta ne arde acum!), confrății se jeluiesc dupăcum urmează:

«Am pierdut pe terenul acțiunii solidare, în politica noastră națională, tot, dar bine tot, ce cu multe ostenele, cu grele sacrificii și cu agerime spirituală politică agonisiseam. Și nu ne lasă, o Doamne! ai noștri frați și fii, nu ne lasă, ca măcar în memoria și în inimile noastre, unde puterea străină nu poate străbate contra voinței noastre, să păstrăm neconturbată și neterfelită aderența către ceea ce am avut!»

Iubiți frați: ne rugăm cu umilință să ne spuneți ce anume am pierdut prin ducerea Memorandului? Și cine o Doamne!, nu vă lasă să păstrați «neconturbată și neterfelită aderența» către ceea-ce ați avut?

O singură bucurie au confrății: aceea de a putea să înregistreze articolele de cari se ocupă și directorul ziarului «Tribuna».

Ne închiptuim nerăbdarea cu care așteaptă să mai afle, peste o săptămână, în «Libertatea» și peste câteva zile în «Poporul Român» astfel de «măncare de pește», cum zicea regretatul nostru Slovac, Augustini.

Planurile guvernului.

Ziarul «Népszava» a început în numerii săi din urmă, sub titlul de sus, o serie de articoli foarte remarcabili, ocupându-se cu planurile de reforma ale guvernului și mai ales cu ominosul proiect al lui Kristóffy despre reforma electorală.

În articolul din urmă «Népszava» ajunge la concluziuni cari ne interesează și pe noi. Nu pentru că ar spune lucruri nouă, ci pentru că — isar și ei în atenție tendințele brutale de nedrepte, ce tradează aceste planuri față de naționalități. Iată ce zice despre proiectul lui Kristóffy:

Condițiunea, prin care guvernul a eschis din dietă pe reprezentanții naționalităților din țară, este o foarte condamnabilă concesiune făcută burghezimei maghiare, dar mai ales gentrilor flămânzi de slujbe. Al treilea punct al proiectului de lege declară, că «nu poate fi ales acela, care după intrarea în vigoare a legii, a fost condamnat definitiv, pentru agitarea vre-unei naționalități contra alteia».

Acest punct al proiectului de lege poate fi cântărit numai în legătură cu celelalte legi. Membrii Curții cu jurați ungare pot fi numai maghiari, ba încă numai «maghiari de încredere». Cine se poate aștepta dela un astfel de juriu la o judecată dreaptă, în chestiuni de naționalități? Vă să zică, acest punct al proiectului de lege deschide uși largi grămezilor de abuzuri, autocratizmului și acelei corupțiuni a vieții politice, din a cărei mocirlă este chemat tocmai votul obștesc

să scoată viața noastră publică. Dar proiectul guvernului nu se mulțumește numai cu acest sistem simplu pentru oprimarea naționalităților, ci urmărește acelaș scop cu condițiunea scrierii și cetirii.

Pretinderea cunoștințelor de scris și citit, într'o țară a cărei populațiune aproape jumătate e analfabetă — și aceasta din păcatele statului — nu pote fi motivată nici din punctul de vedere al dreptului nici al moralei. Dar mai ales trebuie să se respingă aceasta pretenziune, atunci când guvernul servește prin ea interesele unei clase privilegiate îmbrăcate în haine «nemzeti». Maghiarimea, care slăbește într'una în împărțirea învechită a cercurilor, a găsit cel mai nou mijloc de apăsare a naționalităților în cenzul scrisului și cetitului. *Politica de maghiarizare a adus la o soartă vitregă cauza școlară a naționalităților, obligamentul învățământului în limba maghiară a oprit și n chip tehnic lățirea scrisului și cetitului în ținuturile de naționalități și a produs acea diferență, ce există între raporturile culturale ale maghiarimei și ale naționalităților.* Szombitfalvi Albert a arătat neîndoios, că în cazul sufragiului universal fără restricția scrisului și cetitului, naționalitățile ar dispune, potrivit numărului lor de 202 mandate, față de 212 mandate ale maghiarilor, până ce pe baza proiectului guvernului față de 292 mandate ale maghiarimei, numai 121 ar reveni pentru naționalități.

Cenzul acesta intelectual, care e numai temelul unei noi prigoniri și apăsări, în fața fiecărui social-democrat e un abuz brutal, uzurpare și despoziare de drepturi, îndreptată contra unor întregi popoare...

Vești contradictorii.

— Criza. —

Ziua de ieri a fost a veștilor contradictorii. Când pacea, când continuarea luptei, ba chiar și perspectivele unui absolutism transpiră din ele.

Acțiunea lui Wekerle, despre care eri încă se legau atâtea speranțe, s'a și nămolit. A trăit o zi, ca trandafirii. Azi, e pus deja primatelor ca mijlocitor al păcii, în combinația fecundă și necontrolată a veștilor.

Iată resumatul lor:

Archiducele Iosif în politică.

După o știre sosită la Budapesta, archiducelui Iosif i-s'ar fi rezervat un rol mare în rezolvarea crizei. E vorba anume, că dacă nu se va putea face pace cu coaliția, archiducele Iosif va fi numit locoșitor regal cu drepturi discreționare.

Politiciani la primatelor.

La suprafață, Wekerle și Lukács lucrează la opera păcii. După culise sunt însă și alții.

Astfel ieri contele Andrássy Gyula și Lukács László, l'au cercetat în palatul din Buda pe primatelor Vaszary Kolos și l'au rugat să intervie la rege în favorul păcii.

— Cu lozinca *pax* mi-am ocupat postul — a zis veteranul prelat — și astfel în interesul păcii sunt gata la ori-ce...

Acestea afirmativ le-ar fi spus primatelor celor două corifei.

În pragul hotărârii serioase.

«Neue Freue Presse» de aseară scrie: Veștile Crizei ungare sunt foarte incoloro. În încercarea lui Wekerle nimeni nu se încrede. E neîndoios, că punctul de greutate e acum în Viena. Ministrul președinte maghiar petrece acum aici și toate semnele arată, că stăm în pragul unei hotărâri serioase.

Fișpanii la Kristóffy.

S'anunță din Budapesta, că ministrul de interne Kristóffy, a citat pe toți fișpanii comitatelor, pe cari voește să-i inzestreze cu putere discreționară, spre scopul de a lîfera dările plătite benevol. Iar procurorii vor căpăta îndrumări, ca contra funcționarilor cari s'ar împotrivi la extradarea dărilor, să pornească procedură penală.

Banii Budapestei.

Se știe că cei doi primari ai Budapestei erau pe cale de a-și da dimisia din cauză că ajunseseră în conflict cu ministrul de interne, care pretindea ca banii plătiți de bună voie în dare, să-i trimită la direcția financiară. Se adunaseră în felul acesta 5 milioane. Cei din coaliție erau de părerea ca banii să nu se dea de loc. Chestia s'a aplanat astfel, că banii deocamdată au fost depuși la bănci.

Operetele din comitate.

S'anunță din Kecskemét, că fișpanul Nagy Mihály a sosit ieri sara din Seghedin acolo. Fișpanul s' a coborît la penultima stație de unde însoțit de o companie de husari și poliști, a mănănat în oraș. S'au făcut demonstrații și mulțimea a aruncat cu pietri casa fișpanului. Două studenți au fost deținuți.

Se anunță din Eperjes, că noul fișpan Bornemisza Ádám, a fost eri instalat acolo norocos. Însoțit de mare asistență polițială, de jandarmi și câteva companii de soldați și-a făcut intrarea în Eperjes, de unde a venit dinspre Bártfa, unde a petrecut noaptea după-ce în oraș hotelurile au refuzat să-l primească în gazdă.

A depus apoi jurământul în prezența a opt membri congregaționali, adică ai săi. Ceialalți au demonstrat prin absență.

Pe străzi tinerimea academică a făcut demonstrații, cântând «Kossuth-nota». A fost împrăștiată de jandarmi.

Orașul e în liniște.

Telegrame.

Alegerea presidentului republicei.

Paris, 16 Ianuarie. Azi s'a făcut la Versailles, alegerea de probă obicinuită pentru a se vedea cine are șanse la alegerea de mâne. S'au dat 416 voturi pentru Fallières și 191 pentru Donner. Alte câteva voturi s'au împrăștiat. Se consideră ca sigură alegerea lui Fallières.

Congresul se întrunește mâne la orele 2. Membrii congresului vor pleca cu tren separat din gara St. Lazar la orele 12. Un alt tren va duce pe ministri și corpul diplomatic.

Alegerile din Englitera.

Londra, 17 Ianuarie. Până azi noapte a sosit știre despre următoarele: Au fost aleși 78 liberali, între cari și candidații lucrătorilor și 24 unioniști. Guvernul câștigă până acum 42 mandate.

Efectele libertății de a emigra.

«Voința Națională» scrie:

Vre-o 25 familii românești din Dobrogea, cari emigraseră în Argentina, s'au reîntors la vetrele lor, după ce în căutarea unei soarte mai bune, au vîndut puținul ce mai aveau în țară și l'au cheltuit.

Toți acești nenorociți istorisesc că au fost puși la cale de niște agenți ca să emigreze în Argentina, unde, li-se spunea, că îi așteptau riuri de lapte, și-au vîndut tot avutul, au plecat și, odată ajunși, au fost năpustiți în voia soartei.

Neavând ce face într'o țară necunoscută, s'au reîntors de unde au plecat.

Din România.

Inalt ordin de zi.

«Ostași,

«In curând se împlinesc 40 de ani, de când am venit în capul vostru cu nestrămutata credință, că Mă pot sprijini pe devotamentul și vitejia armatei, neapărat trebuincioase pentru Mine în împlinirea grelei sarcini ce luasem asupra-Mi.

«Am găsit în ori ce împrejurare având săpat în inimile voastre, simțământul de datorie și de disciplină.

«Silintele voastre au întemeiat apărarea țării așa de tare, că putem aștepta viitorul cu liniște și cu încredere.

«Vitejia fraților voștri a făurit Coroana Regală de oțel și încă în anul acesta vom sărbători un pătrar de veac, de când România este Regat. Cu mândrie puteți dar privi un trecut bogat în fapte însemnate.

«Păstrând ca o sfântă moștenire virtuțile războinice reînviat pe câmpiile de luptă și urmând pe calea ce ați apucat, Patria împreună cu Mine ne vom putea rezema cu dragoste pe voi.

«Oficieri, sub-oficieri și soldați, vă urez un an bun și fericit».

Dat în București, la 1 Ianuarie 1906, în al 40-lea an al Domniei Noastre.

CAROL.

O frumoasă manifestație.

Săliște, 14 Ianuarie 1906 nou.

S'au împlinit zece ani de când dl Petru Drăgits e prim-pretor în Săliște. Timp scurt e acesta pentru un om ce se dedică așa zicând total pentru binele obștesc. Iar totuși a produce rezultat uimitor în așa scurt interval sigur e lucru de vrednică laudă, de adevărată uimire.

Și ce a făcut acest bărbat în zece ani pentru Săliște și cercul ei? Multe și frumoase sunt lucrările lui pentru binele obștesc din acest cerc, multe și frumoase se pot scrie despre acestea.

O «carte de aur» s'ar putea forma din întreaga dănsului activitate.

Nu's chemat s'o compun eu, dar sper că la timpul său sigur se vor găsi pentru ea autori.

Asupra Săliștei în prima linie s'a estins activitatea acestui bărbat. Edificiul pompos al școlii române gr.-or. e opera lui. Un edificiu școlar model, cu o sală festivă model și aceasta.

Dănsul i-a contemplant planul de realizare,

l-a întrupat acest plan și având mână de ajutor pe dl protopop al locului a și pus sub coperiș acel pompos edificiu. Salarizarea învățătorilor din loc numai dlui prim-pretor e de mulțămît. Reședința protopopului din loc e opera dănsului. Un edificiu de laudă e acesta.

Casa de păstrare dănsului are să-i mulțamească că azi dispune de un birou și de un edificiu de toată splendoarea. Apoi sufletul acestei bănci fără îndoială dănsul e. La insistența lui s'a zidit frumosul edificiu pentru ghetar, măcelărie, magazin de revizite ale pompierilor, pentru însoțirea de valorizare a laptelui, precum și Hotelul comunal.

Riul ce duce prin comună e azi frumos canalizat, ridică mult prezentarea comunei, ceace numai lui i-se poate mulțami. Un drum plăcut duce spre locul de escurziune Netedul, care tot prin el s'a făcut. Grădina (școala) economică indiscutabil asemenea e opera sa. În aceasta se da instrucție din economia rațională, iar cercul întreg în curând va fi provăzut cu pomi (altoi) pe un preț bogat.

Reuniunea de cântări ce așa des și frumos s'a produs în localitate, în cerc, în Sibiu și în România, și despre care așa bine se vorbește, e «fătul» exclusiv al lui. Săliștea e mai frumoasă, mai prezentabilă azi ca înainte cu 5 ani, căci azi trăește și lucră aci o societate de înfrumusețare de asemenea «fătul» dănsului. Ochiul se înveselește, inima se bucură la roadele acesteia. O însoțire pentru valorizarea laptelui a înființat, care în urma anilor răi încă nu și-a început activitatea, dar pe zilele viitoare e în plan deja a se înactiva. Folosul ce-l poate aduce aceasta e indiscutabil. Îndoiebi apoi țaranului mai sarac îi prinde bine când la moartea unui membru al familiei sale, după taxe mici la an dela Reuniunea de înmormântare ridică un ajutor până la 100 cor. Prin el s'a făcut și aceasta instituțiune.

Cam acestea sunt operile acestui bărbat în Săliște și inima îi crește când ști și vezi armonia în care se desvoaltă, progresul uimitor ce toate îl fac.

Cercul Săliștei încă mult s'a bucurat de activitatea acestui «părinte» al unei așa mari familii.

Comuna Gurarâului se talește azi cu un edificiu școlar minunat. Cinste ar face acest edificiu ori cărui oraș mare. Opera lui e aceasta, iar planul edificării unei case comunale acum îl preocupă. Că în aceasta comună se valorizează pădurile, e meritul interesării sale, iar că se va face instalațiune electrică, e o chestie ce numai de numele lui se poate lega.

În comuna Orlat s'a ridicat la insistența lui o ospătărie comunală, în plan are școală și

casă comunală. — La stăruința lui s'a construit spre comuna Mag un bun drum comitatens și s'a ridicat o ospătărie comunală. — La insistența lui s'a construit drumul spre comuna Aciliu. — În planul lui e edificarea de casă comunală în Tilișca și Galeș, în planul lui sunt încă multe lucrări publice în Săliște și jur din cari numai o parte a scos până acum la iveală. — Administrația averilor comunale bisericesti și școlare sub ochii lui supraveghetori se face.

Prin el multe corporațiuni și instituțiuni din Săliște și cerc s'au făcut membri fondatori la societatea pentru fondul de teatru român, au dat ajutoare la zidirea catedralei, a muzeului național, contribuind pentru acestea chiar și dănsul.

Dacă dănsul nu era, o spun mulți, nici cele înșirate nu erau.

Amintesc apoi, că comuna Mercurea, care aparține cercului Săliște, asemenea îi datorește recunoștință. Sufletul casei de păstrare de acolo este el, iar prin dănsul s'a pus la cale ridicarea frumosului edificiu școlar, de care Mercureni nici când nu visau.

Că a putut duce în îndeplinire atâtea lucruri frumoase în sărăcimea noastră românească numai priceperii financiare de care dispune se poate mulțami, iar primul ajutor în chestii financiare pentru executarea diferitelor operațiuni, înființarea diferitelor instituțiuni, fără îndoială, casa de păstrare din loc l'a dat.

Judece acum lumea din cele espuse aci, hărnicia acestui bărbat. Cu inimă curată declar, că nu înșir laude, ci o fidelă espunere fac despre starea faptică. Martor îmi e ori-ce român mărginean, ba și străin pentru cele espuse. Prin acest bărbat s'a ridicat Săliștea și cercul ei, aceasta o știu deja mulți, aceasta o recunosc chiar străinii din centrul apropiat Sibiu. Și într'adevăr de admirat puterea de voință, care de loc n'a scăzut, deși ici coala își află și contrari în păreri.

Dar munca cinstită pusă în serviciul binelui obștesc trebuie răsplătită. La aceasta s'a cugetat Săliștea și cercul ei, acesta e incidentul, de care scriu. Iar nici o răsplătită mai cinstită pentru un om idealist, de cât mulțumirea și recunoștința. Aceasta e răsplătită sinceră, ce comuna Săliște și cercul ei o aduc dlui prim-pretor Petru Drăgits și aceasta i-au arătat-o în zilele de sărbătoare pentru noi de 11 și 12 Ianuarie a. c. n.

O frumoasă manifestațiune i-s'a aranjat din incidentul împlinirii a zece ani de când e în cerc: un impozant conduct cu torțe, — Reuniunea de cântări i-a făcut serenadă, iar Drul Comșa interpretă mulțumita și recunoștința poporului pentru jertfele aduse.

Reuniunea a cântat următoarea odă ocazională:

Să duci hotaru nostru 'ngust
La vechile hotare!

Și când îi trece pe ogor
Sărim și noi tot leatu...
Să stăm în rînd... și să strigăm:
Trăiască Impăratu!

Afunzimea mării.

«Sully», corabia franceză ce s'a scufundat aproape de Saigon, a dat nou prilej unui marin panterat ca să vadă fundul mării. Astfel a ajuns la renume un tinăr inginer, cu numele de Plury, care prin instrumente făcute de el însuși s'a coborât în o adâncime de 336 urme, la care n'a ajuns până acum nimeni altul. De Plury se apără cu un instrument în formă de panter făcut din metal, iar de respirare se îngrijește prin un instrument chemic. În ast mod s'a scoborit în apă mai mult de 115 ori cu o deplină siguranță și a văzut acea lume ciudată, pe care înaintea lui alt om n'a văzut-o. Acum în «Scientific American» face următoarea descriere:

Când omul primadată se lasă în jos, are senzația că intră în peșteră. La o afunzime de nouă urme dai de multă meduză. Prin apă tot lucrul are o înfațișare uriașă. Peste câțva timp nici nu simțеști, că ești apărat de instrumentul panterat, ci și-se pare, că meduzele acestea de tot moi se lipesc de fața ta. Puțin mai în jos ești încunjurat de o armată de pești mici ce strălucesc ca niște raze argintii.

UN OMAGIU

A. SALE REGALE PRINCEPULUI CAROL AL ROMÂNIEI.

Sâmbătă după amiază s'a prezintat la palatul Cotroceni (București), o delegațiune a regim. 26 Rovine (Craiova), compusă din d-nii: colonel N. Șendrea, comandantul regimentului; sub-locoten. N. Vulovici, aghiotantul Belu, sergentul plutonier Băbălău, caporalul Ghiță și soldatul Florescu Constantin.

Delegația a prezentat A. S. R. Principeiui Carol o poezie vitejească, al cărei autor e sub-locot. Vulovici, scrisă pe pergament și frumos ornată de locot. Rădulescu.

Iată textul frumoasei dedicațiuni:

RĂVAȘUL

FLĂCĂILOR de la 26 ROVINE

către

A. S. R. PRINCIPELE CAROL al ROMÂNIEI.

Îți scriem azi, Măria Ta,
Flăcâii din Rovine...
Și să ierți... că de 'ndrăznim,
E că ni-e drag de Tine!

Noi te-am văzut numai pozat
Colea 'n abecedare...
Așa cum ești de mititel
Și'n țoale militare!

De-o fi război, cu noi să mergi —
De moarte nu ne pasă —
Te apărăm flăcâii toți
Din Două-zeci-și-șasă!...

Și de-om pieri, ne-om mângăia
Că Tu, prin foc, năvalnic
Peste mormântu-nostru adânc
Pe murg îi trece falnic...

Și-om tresări când glorios
Ne-i săruta Tu steagul —
...Și popa ne-o ceti la cap
Nălțind spre cer toiagul!

Măria Ta, măcar că'n mâini
Oțalul ruginește;
Dar dorul vitejii'n piept
La noi mai aprig crește...

O, cum am vrea să ne 'mbătăm,
În foc, de praf de pușcă...
Și să privim cum, fulgerat,
Vrăjmașul țărna mușcă!

...S'ajungi, Măria Ta, cărunt!
Te-aibe'n pază, Sfinții —
Și-atunci, cu-ai nostri fii să lupți,
Cum s'au luptat părinții!

Iar visului cel strămoșesc
Să-i dai infiripare:

Zile albe și pline de muncă trecut-au sbîrînd,
De ani un deceniu în pripă formînd:
O clipă, ce 'n vecinicie moare,
Și-o vecinicie în viața trecătoare.

Și clipa din viața-ți, ce 'n veacuri murit-a, s'a dus,
Veac ne-a fost nouă de clipe mărețe,
Ce 'n veci va spune lumii, ș'a spus:
Ce omul poate pe oameni să 'nvețe.

Iar rodul muncii tale și al pildelor frumoase,
E stima a toți și a noastră iubire.
Și 'n inimi ți-aducem prinoase,
Dorindu-ți bine și fericire.

A doua zi la ameazi s'au făcut recepțiunile. Rînd pe rînd se prezentară la iubilant să-l felicite: Preoțimea, notarii cercului, învățătorii, comitetul parohial și comunal local, direcțiunea Cassei de păstrare, și reprezentanții tuturor reuniunilor din localitate. Avu loc apoi banchetul, la care luă parte toată inteligența din loc și jur. Aci se toastă în numele diferitelor instituțiuni și corporațiuni pentru iubilant, iar dînsul răspunse cu multă emoțiune și căldură. Par'că și acum îi aud vorbele: «Sărbările de ieri și azi mă mulțumesc, dar mă mulțumesc mai mult fiindcă nu văd în ele persoana mea iubilant, ci văd *iubileul muncii mele*, dezvoltate cu concursul d-voastră...» Câtă modestie și înțelepciune și în aceste sincere cuvinte! Insuflețirea la banchet era la culme.

În chipul acesta răsplătesc Săliștenii și cei din jur pe bărbații lor, ce se jertfesc fără interes propriu pentru binele obștesc, în chipul acesta le aduc prinos de recunoștință.

Mulți astfel de bărbați să aibă neamul nostru și neamul astfel să le recunoască munca cu cinste prestată. Aceasta îmi e dorința sub impresia sărbătorilor din Săliște. O. Sghimbea.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 17 Ianuarie 1905.

— **Concertul Kneisel**, dat aseară în sala industrială din Arad, a avut o reușită splendidă. Public n'a fost mult, dar prestațiunile escelente ale artistului au fost apreciate și laudate de oameni musicali competenți și întreg publicul l'a aplaudat cu frenesie.

Ziarele maghiare locale, excepționând «Arad és Vidéke» (care dusesse campanie violentă contra lui și caută pete în soare și după concert) scriu în termenii cei mai elogiși.

La o adâncime de 162 urme ajungi în stratul unor animale de mare, a căror lungime e de 30 metri și atingându-te de ele, îți impresioară corpul. Aici ești în mai mare primejdie, căci ești împedecat de a te mișca. Mai jos sunt pești în formă de serpi, lungi de trei urme, și alți locuitori ai mării, ce samănă cu delfinii.

Acestea atacă pe cel sosit cu repeziciune sălbatică, încât te cuprind fiori de moarte, pentru că dacă vor sparge partea de sticlă a coifului, atunci ești pierdut.

Mai mari monștrii sunt polipii, cari cu picioarele lor moi îl încungiură pe noul călător în fundul mării, dar fiind foarte neputincioși, nu peste mult se lasă de orici atac.

În aceste afunzimi nu se prea schimbă forma peștilor, numai dela o mie metri în jos, ca să poată suporta greutatea, ce se lasă pe ei. De oarece toți monștrii se nutresc cu carne, stomacul lor a fost mormânt pentru mulți matrozi, cari scufundându-se cu corăbiile lor, au ajuns cu încetul până la aceasta afunzime.

Corpul acestor fel de pești este foarte lat, deoarece cantitatea apei îi lățește.

E interesantă și lumina pe fundul mării. E un amestec de culoare vînată și verde, asemenea celei ce se găsește în crepăturile munților. La o afunzime de 32 metri, lumina e foarte împrăștiată și prin straturele de apă soarele apare ca un glob roșu netransparent, până când stelele d. e. la umbra unei stînci, și ziua se pot zări.

La o afunzime de două sute urme, e întunecat pe deplin și de aici în jos suntem încunjurați de o întunecime prin care nu vedem nimic. Aici te folosești de lampa electrică. Eu am o

Toate punctele din program, opere ale celor mai mari compozitori, li-a cântat cu o artă desăvîrșită.

E probabil că va mai da un concert. Credem că Românii vor grăbi și ei să audă pe acest violonist de forță.

— **Civisul înduioșat.** Când sosise la Dobrișin noul fișpan Kovács Gusztáv, cel care i-a dat cele dintău perechi de palmă și i-a spart în față ouă clocite a fost Herczeg János, «veneratul» învățător(?) al odraslelor «civisilor», bărbat de 70 ani.

Era firesc ca ajungând la Dobrișin comisarul guvernial, cel dintău arestat să fie onorabilul Herczeg «băcsi», care din «hangos» ce fusese la «instalare», acum se făcuse miel: nu mai știa nimic, nu-și mai aducea aminte de nimic.

Boda n'a vrut să-i creadă însă (așa sunt polițiștii: nemiloși!), deci Herczeg «băcsi» abea alaltăeri a scăpat din temniță preventivă.

Când a ieșit, scrie «Az Ujság», viitorii «civiși», copiii de școală, îl așteptau la ușa temniței ear bătrânul i-a îmbrățișat, foarte înduioșat!

Eată cum temnița moaie chiar și pe cel mai îndrăcit civis!

— **Veste rară.** Sub acest titlu «Poporul Român» scrie: În potopul de procese, cari se fac contra noastră și cari de obicei le știm dinainte cum se vor sfîrși e cu adevărat o veste rară câte o achitare, de cari nu prea avem parte. De astădată, totuși, ne-au lăsat să scăpăm fără pedeapsă. Dl Dimitrie Birăuțiu, redactorul responsabil a foii noastre a fost acuzat pentru 4 articoli, în cari procurorul zicea, că se cuprinde politizare, ce noi n'aveam drept să facem pe atunci. Pentru trei articoli dl D. Birăuțiu a fost achitat, dar pentru al patrulea, intitulat: «Országos magyar szövétség și Românii» i-s'a croit o amendă în bani de 150 coroane și suportarea speșelor de proces. Tabla regească a schimbat această sentință și l'a achitat pe dl Birăuțiu. Procurorul n'a apelat și astfel sentința s'a ridicat la valoare de drept.

— **Școală de surdo-muți.** Prin ordinul 11.158/904 a ministrului de interne; districtului școlii de surdo-muți din Arad subvenționată de stat, aparțin comitatele Arad, Bihor, Bichiș și Ciomad. Din aceste patru comitate se primesc deci copii surdo-muți. La 1 Septembrie 1906 se vor primi la vre-o 15 elevi, băieți și fete. Recursele trebuiesc înaintate mai târziu în luna Februarie. Didactru nu este. În schimbul trimiterii de marcă postală direcțiunea servește cu informațiuni.

lampă ce răspândește lumină mai mare decât zece mii de lumini, dar și aceasta nu poate răspândi lumină în mari cercuri. La lumina ei vezi corăbii scufundate, năi frânte și bucăți de luntri.

Lângă Ostende — scrie — a trebuit să scrutez o corabie. Când m'am apropiat, de corabie, m'au năpădit o întreagă armată de raci, cari se odihneau pe trupurile moarte ale marinărilor nefericiți. Unul m'a prins de picior și mi-l'ar fi rupt, dacă nu eram apărat cu panterul. Am obiceiul să duc cu mine o sabie mică, cu a cărei ajutor am omorât doi monștrii de aceștia, a căror coajă și acum o păstrez.

E foarte interesantă împrejurarea, că marea, multă vreme apără trupurile moarte. Am dat de o naie, ce s'a scufundat cu întreg personagiul. În momentul catastrofei pe corabie dormiau toți și doar nici n'au simțit când li-s'au apropiat moartea. Deoarece fereștile au fost închise, peștii n'au putut intra și matrozii așa stau acolo, ca și când ar dormi. Am mers la un trup și l-am mișcat, în urma căreia toată carnea s'a despiciat rămânând numai scheletul gol.

Fundul mării are bogăție nespuse de mare. Numai aproape de Vigo sunt în mare mai multe milioane. Eu n'am fost acolo, dar un altul care văzuse mi-a spus.

H A Z.

— Dșoară, nu te prefacă mai rea decum ești, căci doar d-ta ai salvat viața unui bărbat.

— Eu? Cum?

— Prin aceea, că nu te-ai măritat.

— **Act generos.** Dl avocat Dr. Ioan Buna nețânându-și ziua onomastică, depune la fondul înființîndei mense academice suma de 20 cor. Primească generosul binefăcător și pe aceasta cale profundele noastre mulțumite. *Oradea-mare*, în 15 Ianuarie 1906. Dr. Coriolan Pop.

— **Serate de-ale meseriașilor români.** «Reuniunea sodalilor români din Sibiu» și-a ținut a 12-a ședință literară, ultima din anul acesta, Joi în 29 Decembrie. n. c., în ființa de față a 150 persoane.

Sumarele ședințelor administrative, cetite de notarul Ștefan Duca, ni-a reoglinat munca desfășurată de comitet întru înaintarea și înflorirea trebilor societății. Între altele remarc numeroasele daruri, ce incurg pentru diferitele fonduri și îndeosebi pentru darurile de Crăciun, ce au a se împărți între seracii noștri. Din sumare am mai aflat, că comitetul în scop de consolidare și alipirea membrilor către Reuniune, hotărîre a luat ca toți membrii Reuniunii împreună cu membrii despărțămîntului femeiesc și cu membri corului, să se fotografieze împreună; mai departe s'au procurat un număr corespunzător de diplome pentru cei onorari, apoi un alt soi de diplome pentru membrii ordinari, cari vor fi solvit în curs de cel puțin 2 ani taxa de membru în toată ordinea. Tabloul și diplomele au să decoreze cu drept cuvânt casele celor cari le vor fi meritat.

Prezidentul V. Tordășianu, trece în revistă bogata activitate, dezvoltată de Reuniunea meseriașilor noștri din Bistrița, ce s'a înființat la 18 Februarie 1900 și se mândrește cu harnicii ocărmutori, neobositul ei prezident Dr. V. Onișor advocat și secretarul ei dl Tit. A. Bogdan, învățător. Scopul Reuniunii este: instruirea spirituală a membrilor atât pe terenul culturai generale, cât și pe cel al meseriilor; sprijinirea materială și morală a măestrilor și sodalilor harnici și onești. Mijloacele de cari se servește sunt: biblioteca, ziarelor, conferințele preiegerile, convenirile sociale și reprezentațiunile teatrale. Ea numără 147 membrii, cari grupați după meserii, ne dau următorul tablou: păpucari 2, cococari 9, zidari 97, tipografi 3, măsari 6, întreprinzatori de zidiri 1, ferari 7, croitori 1, pardositori 7, pielari 3, cis-mari 2, rotari 3, curelari 2, zugravi de case 1, bărdaș 1 și fotograf 1.

Mai bine îmbrățișată de români este zidăria și cărămidăria, mai slab ferăria, cococăria, cis-măria, păpucăria și pictura (zugrăvirea) de case. Ca mai rentabile se arată zidăria, lăcătușeria și măsuritul. În bărbătare reclamă branșa curelarilor, apoi brutăria, lăcătușeria, palărieria, bugnăria, împletitoria de ciorapi, perieria, căldărăria, strugăria și negustoria de tot soiul. Meseriașii noștri din Bistrița sunt staționari, din cauză, că meseria o învață mai ales copii săraci, fără multă școală și avere și conexiuni. De vr'o înaintare abea poate fi vorba la zidari și cărămidari, cari sunt originari bistrițeni cu ceva avere dela părinți. Pe lângă lucrările de organizație, Reuniunea a înființat o secție specială pentru zidari, cari și astfel sunt prea puțin deprinși cu viața de Reuniune, apoi a dat reprezentanții teatrale concerte, și-a acuirat și și a sfințit steagul și are în program acuirarea (cumpărarea) unei case proprii.

După vorbirea dlui Tordășianu, am intrat în programul seratei propriu zise.

— **Moarte în horă.** Ni-se scrie din Sânmiclașul-mare, că 'n ziua de Anul-Nou s'a întâmplat acolo o nenorocire, care a făcut mare senzație în comună. După amiază s'a încins hora în curtea bisericii, și când jocul a fost mai cu foc, o nevastă cu numele Elena Muntean, pe când se 'nvîrtea 'n horă, a căzut deodată moartă pe loc. Era de față și preotul Ioan Popovici și medicul, dar n'a mai fost ajutor. Au rămas doi copilași, unul de 4 ani, celalalt de 2 și jum. Vestea s'a răspândit iute 'n sat și când au dus-o cu trăsura acasă, s'a adunat satu 'ntreg să vadă minunea ce Dumnezeu a făcut-o chiar în ziua de Anul-Nou.

— **Informațiune.** Primum la redacție primul număr din noua revistă «Viața Literară» de sub direcțiunea dlor G. Coșbuc și I. Gorun cu următorul bogat și interesant sumar:

Un prim cuvânt, de G. Coșbuc și I. Gorun; Bordeiu sărac (poezie), de G. Coșbuc; Două luni (nuvelă), de Ion Gorun; Dimineața și Seara (două poezii), de Andrei Naum; O veste de Crăciun (nuvelă) de Al. Cazaban; Iisus (poezie), de G. Tudoveanu; De lângă moarte (fant. umoristică), de Vasile Pop; Cântec (poezie), de Maria Cunțan;

Cântă-mi lăutare (poezie), de I. Minulescu; Rănitul (fragment de roman), de Gh. Silvan; Ura iubirei, de D. Nanu; Cronica literară (un roman social), de Il. Chendi; Cronica artistică, de V. Ciolfec; Cronica dramatică, de C. Xenii; Legende din popor, de T. Pamfil; Informațiuni și artistice; Bibliografie. Abonament anual 5 lei. — Numărul 10 bani.

— **Bal în Blaj.** Comitetul «Reuniunii femeilor rom. gr.-cat. din Blaj», invită la balul ce se va aranja Sâmbătă în 27 Ianuarie n. 1906 în «Hotel Univers». Inceputul la 8 ore seara. Prețul de intrare: de persoană 3 coroane, de familie 5 coroane. Dama sunt rugate a-se prezenta, pe cât se pot în costume românești.

— **Mulțumită publică.** «Masa studenților» dela gimnaziul român gr.-or. din Brad a primit gratia de Anul Nou 1906 dela următorii domni: Mihail Veliciu, adv. Chișineu 15 cor.; Rubin Pațiu, adv. Alba-Iulia 10 cor.; Dr. G. Miclea, adv. Alibunar 5 cor.; Ioan Perian, preot Criștior 2 cor.; Al. Draia, inv. pens. Criștior 4 cor.; Dr. P. Opriș, director Brad 5 cor.; Ioan Cutean, comerciant Brad 2 cor. iar preotul Elie Popoviciu din Sebeș a trimis fondului gimnazial 10 cor. Marinimșii binefăcători primească expresiunea profunde mulțumite! *Brad*, 1/I 1906. *Dirrecțiunea gimnazială.*

— **S-a deschis prăvălia de coloniale a lui Rudolf Baumann Arad,** Piața Tököly în colțul străzii Lázár Vilmos. Un izvor bun de cumpărare recunoscut pentru fructele proaspete de tot felul, apoi vin, tea și rum.

Cerând sprijinul marelui publ. rămân cu deosebită stimă: *Baumann Rudolf.*

— **x Exclusiv bere de Schwehat,** cuhnă de casă admirabilă; zi de zi muzică țigănească în locul de întâlnire al inteligenței *Kovács și Novotny.*

Bibliografie.

A apărut: la tipografia «Carmen» din Cluj Calendarul dela Cluj, 14; fil. la tipografia A. Murășian din Brașov a apărut *Geloșii*, comedie l. act 40 fil.

— *Revista noastră* sub direcțiunea d-nei Constața Hodoș. Anul I. Nr. 20. 1 Ianuarie 1906. Revista Noastră apare la 1 și 15 a fiecărei luni, abonamentele: un an 7 lei, șase luni 3.50 lei, ediția pe hârtie velină, un an 12 lei, în Austro-Ungaria un an 7 coroane, ediția velină 12 cor.

A apărut și se află de vânzare (prețuri 50 fileri, plus porto 10 fileri) la administrația ziarului «Tribuna» interesantul studiu:

„Die Bedeutung des Romänischen Elementes im Vörkerconcerte Europas von Einem Patriotem“.

Broșura aceasta scrisă nemțește este menită în cercurile înalte politice din Austria și înstrăinătate să facă cunoscuți pe Româ și

A apărut în Tipografia diecezană gr.-or. române din Arad: „*Carte de cetire*“ pentru clasele 3 și 4 ale școlii populare de *Iuliu Vuia*, învățator director-școlar. Aprobata cu decisiunea Ven. Conzistor aradan dela 13/26 August 1905 Nr. 500. Prețul unui exemplar: 60 fileri.

ECONOMIE.

Arad, 16 Ian.

Incheierea convențiunii cu România. O telegramă din Viena anunță că tratativele în vederea încheierii unei convențiuni comerciale între România și Austro-Ungaria vor începe în cursul lunii curente.

În legătură cu știrea de mai sus, oficiosul »Fremdenblatt«, organul ministerului de externe din Viena, publică un articol, din care dăm mai jos părțile cele mai interesante:

România exportă anual în Austria cereale, fructe, vite și lemnărie pentru suma de 60 mi-

lioane franci. Exportul austro-ungar în România, înainte de războiul vama, se urca la mai mult de jumătate din tot importul român.

La exportul în România participă în prima linie industriile de țesătorie și de fer. Deosebit de acestea, au găsit o mare desfacere în România mărfurile austriace de sticlărie, porțelan, hârtie, cauciuc, precum și produsele chimice, caii și apele minerale.

Pentru a protegia acest considerabil export, Austria, după războiul vama, a încheiat cu România, în 1893, o înțelegere fără limită de timp, după care îi erau asigurate drepturile națiunii celei mai favorizate să fie fără angajată a introduce pe contul său taxe determinate. Aceasta a înlesnit intru câva exportul austriac.

În viitor Austria se va folosi, ca și până acum, de dreptul de națiune din cele mai favorizate.

Astfel, vor trebui să fie acordate și Austriei concesiunile făcute de România, Germaniei, prin tratatul de comerț. Aceasta, cu atât mai mult, cu cât aceste concesiuni se referă la mărfuri importate cu deosebire din Austria.

Dacă dreptul națiunii celei mai favorizate nu e îndestulător ca să protejeze exportul austriac și de vreme ce Germania și Anglia au izbutit să încheie cu România convențiuni speciale, nu-i va fi greu nici Austriei, care participă cu 20 la sută din importul total al României, să încheie o așa convențiune.

Târg de vin în Teremia-mare. Comuna Teremia-mare, a hotărât să aranjeze la 11 Februar a. c. o expoziție de vinuri, care să scoată în relief calitatea escelentă a vinurilor ce produce această înfloritoare comună.

Redactor responsabil: Sever Bosu.

Editor-proprietar: George Nichia.

Din una sau din alta cauză

mulți copii nu se desvoltă, mai ales din cauza morburilor ce se ivesc în decursul creșterii. În adevăr e uimitor rezultat ce-l face în atari cazuri EMULSIO SCOTIAN, care face posibil, ca copilul și pe vremea, creșterii dinților să treacă peste morburile ce se ivesc atunci.

EMULSIO SCOTIAN se pregătește din cel mai fin oleu din ficat de știucă amestecat cu săruri phorphorice natrice.

Emblema EMULSIO SCOTIAN, «un pescar, ce pe spate duce o mare știucă».

Se poate căpăta în ori ce apotecă.

Cu provocare la aceasta carte, pe lângă trimiterea a unor timbre de 75 fileri, trimite fără altă cheltuială 1 sticlă de probă.

Apoteca orășanească a lui Emil Budai
Budapesta, IV., strada Vác nr. 34—50.

Prețul unei sticle originare e de 2.50 cor.

Transpunere de prăvălie!

Köteles Imre

măsar de edificii, mobile și portaluri
Arad, Halász-u. 9. sz. (casa Domány)

Primește ori ce fel de muncă ce se referă la bransa de măserie de edificii, mobile și portaluri, ca lucrări de edificiu, instalări de prăvălii, ridicări de portaluri, aranjări de mobile de bucătărie, salon și odaie de dormit pe lângă prețuri moderate și execuție punctuală și repede.

Pregătesc gratis planuri și deseme. Comande încrezătoare așteaptă de la on. public, cu stimă:

Köteles Imre

măsar de edificiu mobile și portaluri.

La administrația „Tribunei“ să află de vânzare următoarele cărți:

„La Roma“ de Russu Șirlean	Cor. 2.—	plus 10 fil. porto
„Povestiri și schițe“ de S. Secula	1.—	5 „
„Nuvele“ de Emil Zola	Cor. 0.40	5 „
„Școlarul declamator“	„ 0.50	5 „
„Ștropic de roșu“	„ 1.—	10 „
„Aur“ Const. Hodoș	„ 1.50	10 „
„Telegrama“ fără în 3 acte	„ 0.80	8 „
„A micul Poporul“ T. Vuiculescu	1.—	10 „

Află aplicare momentan

3 culegători tipografici

buni

în tipografia „Tribunei“.

Fischer Károly

fabricant de funii, țesături,
de site și saltelo de sirmă.

Arad, József főherceg-út 8. sz.

Recomandă preparatele sule de sirmă ca: țesături de sirmă din aramă, fier și ține, pe care le are în deposit mai ales pentru mori, fabrici și scopuri agricole. Afară de acestea, recomandă sitele sale pentru Sita de ventilat sistem Bachler. Pregătește țesături de mână și fabrică la îngrădit de grădini, grădii publice, curți de galițe păduri cu vinat, site de sirmă cu ramă de fier pentru scopuri delucării de pământ, nisip, petriș, și pentru lucrări de mine, zidiri și grădinărit. Site la ferestre de pivnițe și magazine de grăunțe. Aprătoare de scintei la locomotive, mori și coșuri de fabrici. Somiere elastice de oțel pentru pat pe staluri de fier și lemn, care în privința ușurinței de a se ținea curat sunt foarte recomandabile. Diferite site din păr, aramă și mătase, dobe pentru tutun, site-dobe, și orice fel de obiecte și lucrări din aceasta branșă — cu prețuri din cele mai moderate.

COMPACTORIE

mi-am deschis pe **Weitzer János-uteza 17 sz.** conform pretențiilor celor mai moderne — și cu onoare aduc la cunoștința on. p. t. public că efectuez în atelier tot ce se atinge de branșă mea, — trainic, plăcut și în schimbul fineței iau prețuri în adevăr moderate. Pregătesc de asemenea pe prețuri ieftine inscriptiți aurii și argintii pe coroane și buchete.

Cu stimă: **Szalkai Oszkár**

Bodegă nouă.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public că

„BODEGA ERDÉLYI“

de pe Piața Andrassy No. 21. o-am strămutat în **Hunyadi-uteza** (vis-à-vis cu «Cănele negru») și am aranjat corespunzător experiențelor de azi, tot odată și cu odăi separate pentru chesuirii.

Tot felul de mâncări proaspete, pești, conserve, caș, mai multe soiuri de vin etc.

Cerând sprijinul onor. public, rămân cu toată stima:

Proprietarul prăvăliei

„BODEGA ERDÉLYI“

„GREOVICIANA“ institut de economii și credit, societate pe acții în Greovaț.

CONVOCARE.

P. T. Domnii acționari ai institutului de economii și credit „GREOVICIANA“ biete pe acții în Greovaț, sunt prin aceasta convocați la a

IV-a adunare generală ordinară

care se va ține Duminică în 21 Ianuarie 1906 st. n. la 2 ore d. a. în localul institutului cu următorul

PROGRAM:

1. Raportul direcțiunii despre gestiunea anului 1905;
2. Raportul comitetului de revisiune;
3. Concluz asupra bilanțului despre gestiunea anului 1905;
4. Concluz asupra împărțirii venitului curat;
5. Darea absolutoriului direcțiunii și comitetului de revisiune pe anul 1905.
6. Alegerea direcțiunii și comitetului de revisiune;
7. Fixarea mărcii de prezență;
8. Eventuale propuneri.

Din ședința comună ținută în 3. Ianuarie 1906.

Directiunea.

1905.

Contul Bilanțului — Bilanz-Conto — Mérleg-számla.

ACTIVE	cor.	f.	cor.	f.	PASIVE	cor.	f.
Cassa numărar — Cassastand — Pénztári készlet			1167	17	Capital de acțiuni — Actien-Kapital — Részvénytőke	20000	
Escompt — Leszámitolás					Fond de rezervă — Reserve-Fond — Tartalék	2001	
Cambii de bancă — Bank-Wechsel — Bankváltók	11652	40			Depuneri spre fructificare — Spar-Einlagen — Betétek	3954	62
Cambii cu acoperire ipotecară — Hyp. sicherg. Wechsel — Jelzálogilag bizt. váltók	26871		38523	40	Cambii reescomptate — Reescomptirte Wechsel — Viszleszámitott váltók	16279	
Imprumuturi ipot. — Hypothekar-Darlehen — Jelzálog-kölcsönök				1380	Diverse conturi creditoare — Diverse Creditoren-Conto — Különléle hitelező számlák	1116	82
Spese fondare — Gründungs-Spesen — Alapítási költségek	578	22			Profit curat — Reingewinn	1518	55
Amortisare de 10% — Nach Abschreibung von 10% — 10% törlesztés után	57	82	520	40	Tiszta nyereség		
Mobilier — Butorérték	817	32					
După amortisare de 10% — Nach Abschreibung von 10% — 10% törlesztés után	81	74	735	58			
Realități — Realitäten — Ingatlanok				285			
Imprumuturi pe efecte — Darlehen auf Wertpapiere — E-lölegek értékpapirokra				2012			
Bon la alte institute — Forderungen bei anderen Anstalten — Követelések más intézeteknél				15			
Diverse conturi debitoare — Diverse Debitoren-Conto — Különléle tartozó számlák				230			
			44869	99			44869
							99

Contul Profitului și Perderilor — Gewinn- und Verlust-Conto Nyereség- és veszteség-számla.

SPESE	cor.	f.	cor.	f.	VENITE	cor.	f.
Interese depuneri spre fruct. ridicate și capit. — Behobene und Capital-Zinsen — Betét utáni felvett és tökesített kamatok.			250	84	Interese de escompt — Escompt-Zinsen — Leszámitolási kamatok	2875	36
Interese de reescompt — Reescompte-Zinsen — Viszleszámitolási kamatok			719	58	Interese după împrumut. ipotecară — Hypothekar-Darlehen-Zinsen — Jelzálogkölcsön utáni kamatok		98
Chirie — Wohnungsmiete — Házbér			188	50	Interese după împrumut. pe efecte — Werthpapier-Darlehen-Zinsen — Ertékpapirokra adott előlegek utáni kamatok		89
Contribuție erar. și com. — Staats- und Communal-Steuer — Alami és községi adó			69	28	Venitul realităților — Realitäten-Einkommen — Ingatlanok jövedelme		20
Salare — Gehälter — Fizetések			1616	56	Provisiune și alte venituri — Provision und andere Einkommen — Jutalék és más jövedelmek	1419	21
10% amortisare din spese de fond. — 10% Abschreibung von Gründungs-Spesen — 10% törlesztés az alap. költségekből			57	82			
10% amortisare din mobiliiar — 10% Abschrbg. von Mobiliiar			81	74			
Profit curat — Reingewinn — Tiszta nyereség			1518	55			
			4502	87			4502
							87

Greovác, 31. Decembar 1905.

EPURE JON m. p. director executiv — leitender Director — vezérigazgató.

LENGER JON m. p. comptabil — Buchhalter — könyvelő.

Directiunea — Directions-Mitglieder — igazgatósági tagok:

Sofron Gacica m. p. Vuin Băcală m. p. Jon Ciorman m. p. George Bălică m. p. Anreliu Popovicin m. p.

Subsemnatul comitet am examinat contul present al bilanțului, precum și cel al venitelor și sarcinilor, și confronându-le cu registrele principale și auxiliare purtate în buna regulă, le-am aflat cu acelea în consonanță și exacte. Gefertigter Aufsichtsrath hat vorliegende Bilanz, sowie den Gewinn- und Verlust-Conto mit den regelmässig geführten Haupt- und Nebenbüchern verglichen und für übereinstimmend und richtig befunden. Alulrott felügyelőbizottság a jelen mérlegszámlát, valamint a nyereség- és veszteségszámlát a szabályszerűen vezetett fő- és segédkönyvekkel összehasonlítván, azokkal megegyezőnek és helyesnek találta.

Comitetul de revisiune — Der Aufsichtsrath — A felügyelő bizottság:

ILIE DOBAN m. p. președinte — Präses — elnök.

George Grima m. p. Juica Jivan m. p. Dumitru Stoia m. p. Jon Cherdu m. p. Jon Stancin m. p.

UNICUL MAGAZIN

Cele mai bune, mai țitoare și mai curate

vase de fier veritabile din nikel curat, de **Berndorf**

se pot găsi în fierăria lui

Ioan Pöhm

(înainte de aceasta Phöm și Gedeon)

Arad. — Piața Szabadság — (Casa Rozsnyay)

UNICUL MAGAZIN

MANYUTCZ IOAN

PĂLĂRIER

STRADA HUNYADI — Nro. 112.

Recomandă bogatul său magazin în pălării gata. Tot așa primește spre efectuare ori-ce lucrare ce se ține de această branșă. Curățiri, reparări, vopsiri de pălării și comande din provincie, se execută prompt și efin.

Cu stimă:

IOAN MANYUTCZ

Vinul „Pepsin“ al lui Rozsnyay

este un preparat cu influență minunată contra morburilor de stomac, indigestiei și lipsei de poftă de mâncare; deasemenea, scutește de morburii de stomac. Prețul unui flacon cor. 320.

Admirabil **RUM-JAMAICA**

Sticlă mică 60 fil., mijlocie 1 cor., mare 2 cor.

Cel mai fin ceai aromatic chinez.

Misturi veritabile imperiale.

Cutia de probă 20 fil.

Se poate căpăta în spiteria lui

ROZSNYAY MÁTYÁS
Arad, Szabadság-tér.

Se primesc abonamente lunare.

Avis!

Deschiderea unui restaurant nou!

Restaurant și bererie populară

Lukács Sándor

ARAD, — Piața Libertății — No. 11.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în urma
praxei de mai mulți ani câștigată în

fosta localitate HARTMANN

cu aranjament de tot nou, corespunzătoare pretențiilor de astăzi
în 20 Decembrie s. am deschis sub titlul sus numit un frumos

Restaurant și bererie populară.

Zonă-dejun cu un pocal de bere 18 cr.

Zonă-cină cu un pocal de bere 20 cr.

Prima calitate bere de Kőbánya. Pocal 8 cr. Halbă 12 cr.

În fiecare zi bere proaspătă. Musică permanentă. Serviciul cel mai atent.

Cerând sprijinul on. public la noua mea întreprindere
sunt cu deosebită stimă

Lukács Sándor

restaurator.

*Prețurile mâncărilor cu 20 procente
mai ieftine ca ori și unde.*

Admirabilă bucătărie ungurească și vinuri bune de munte.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄,
și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de
interese corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipăm spe-
sele de intabulare, convertim datorile de interese mari.

— Resolvare grabnică, serviciu prompt. —

SZÜCS F. VILMOS

Reprezentanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului
Bichiș, Gyula, Ciaba. 215

ARAD, Boros-Béni-tér 22 sz. etagiul I.

(Piața cerealelor.)

Biroul filialei: B.-Ciaba, Calea Berényi.

Primesc pe lângă onorar acuisitorii de afaceri abili
și demni de încredere.

Sirupul carpatian pentru pept al lui Barcsay!

Cu fier, calciu și sirup de brad.

Acest sirup, ce se întrebuin-
țează cu succes de 30 de ani,
e admirabil medicament con-
tra tusei și asudării de noapte.

Promovează pofta de mân-
care, nutrirea și mistuirea;
întărește și întinerește corpul.

Bărbații și copiii, îl pot fo-
losi fiind-că are deosebită
influență asupra singelui și
formării oaselor.

Prețul unui flacon 80 cr.

Se poate căpăta numai la
spităria lui

Barcsay Károly

■ Szeged, Széchenyi-tér 12. ■

Prăvălie de perii, articole de toaletă și parfumerie.

Perii de haine, de păr, de dinți, de unghii, ect.
de toate soiurile. Lustruitoare de odăi, măturii
de perii și tot felul de articole de perii de casă
și pentru gospodărie. Bureți, articole de piele
de cerb pentru curățat. Coșuri de poame, de
flori și de voiaj, în mari assortimente, etc.

Hegedüs Gyula

Prăvălie de perii, parfumerie,
articole de toalete și frizerie,

ARAD, — ANDRÁSSY-tér 15.

Diferite soiuri de parfumerii veritabile franceze,
pudre, creme pentru față, articole de curățatul
unghiilor (Garnituri manicule), ape de dinți, pra-
furi de dinți, săpunuri de spălat, ace de păr,
pieptene veritabile de broaște țestoase și de os
de elefant, corn și cauciuc, articole de piele și
geamantane mici de mână, fine, pentru dame.
Articole de oțel de Sollingen sau oțel englezesc.

Articole de tot soiul veritabile franceze și tot felul
de articole de gumă, apoi bandage, etc. etc. etc.

Picăturile balsamice „MARIA-RADNA“

pentru răni și stomac, ajută iute și sigur în multe boale, ca d. ex. dureri, colici de stomac, boli vechi de stomac și lipsei de apetit, contra reumei, junghiurilor, colice și durere de cap, estern la răni timpurii, la sgărieturi, la scrinteli și ruperi de oase, contra reumei și durerii de oase.

Un flacon: prețul 30 fil., 10 flacoane Cor. 3.— francat.

Pastilele — SENECA

Medicină sigură contra tusei, troanei, răcelii, influenței. Cutia 1. Cor., 10 cutii franco 8. Cor.

Se poate căpăta la **Kossuth Pál, Szűz Mária.** gyógyszertára, Arad, Boros-Béni-tér 15 sz.

Centauria! Cel mai minunat întăritor de stomac!
Depărtează frigurile stomacale, colicele,
lipsa de scaun, diaree, răceli și multe alte boale diferite.

O scrisoare de mulțumită.

Stimate domnule apotecar! Pentru admirabila DV teo întări-
toare de stomac nu Vă pot mulțumi din destul și regret că nu o
pot recomanda în deajuns pentru a fi cunoscută binefacerea ei. Doi
colegi ai mei Vă vor comanda zilele astea câte-va pachete din teea
„CENTAURIA“. Eu Vă mulțumesc și Vă rog a-mi mai trimite încă
un pachet mare pentru aceste 2 eor. Cu stimă: Ion Luca, inv.

Serviciul prompt și conștientios!

Unde se adună Români? La hotel „Palatin“

care e aranjat din nou în modul cel mai modern,
cu odăi curate, foarte elegante și foarte eftine.

Unde e locul de întâlnire al
inteligentei române în deosebi?

In restaurantul hotelului
„Palatin“ al lui Ignatie Pașca.

Unde poți căpăta bere veri-
tabilă de — Schwechat?

In restaurantul „Palatin“
al lui Ignatie Pașca.

Unde poți afla, în Arad, cele
mai bune vinuri și beuturi?

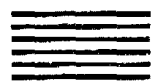
In restaurantul o o o o
o o o o „La Palatin“

Unde poți căpăta, în Arad,
cele mai bine gătite mâncări?

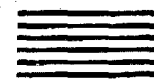
Tot la „Palatin“, la restau-
rantul lui Ignatie Pașca!

Și tot acolo, în fie-care Sâmbătă, se capătă
cîrnați proaspeți și carne de porc. Abonamente
se fac cu prețuri din cele mai convenabile.

Serviciul prompt și conștientios!

Anunț!

Am onoare a aduce la cunoștință că am deschis în
Arad. — strada lemnului (Fa-utcza) — No. 1.

o fabrică de mașini agronomice

sub firma înregistrată la tribunalul comercial

VULCU J. MAXIM

Dispunând de mijloace îndestulătoare și sprijinit pe experien-
țele mele extinse făcute în

o o Austroungaria, Germania și America o o

am aflu în plăcuta poziție a produce și servi pe onoratul public

o o o cu tot felul de mașini agronomice o o o

din material de prima clasă și pe lângă pre-
o—o—o țurile cele mai avantajoase. o—o—o

In special fabric, diverse mașini de sămănat, secerat, sfărâ-
mătoare de cucuruz, mașini de săpat, de tăiat nutreț la vite, ciururi,
pluguri (Șeitană), prese de vin, pompe precum și alte articole de piv-
nițarie și instalațiuni de mori, joagăre și țiglarii miel și mari, după
cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșele
mașinăriilor sus numite.

Procur, mijlocind prețurile cele mai avantajoase, mașini de
abor și treerătoare, motoare de benzin, petrolen, spirit sau gaz,
garantând totdeauna, atât de construcțiunea mașinilor cât și de ma-
terialul cel mai bun.

Efectuez totdeauna lucruri de lăcătușerie și tot felul de re-
paraturi de mașini,

cu prețuri foarte moderate, pe lângă serviciu cinsit
o—o—o—o—o—o și prompt. o—o—o—o—o—o

Pentru vinderea
în comisiune a

Marelui Magazin de asortimente de sticlă

de porcelan, maiolică, vase de piatră, obiecte de lux, vase, lampe de mase
și candelabre, oglinzi, obiecte de argint, alpaca și nickel, decorațiuni pentru
odăi și mese, acomodată pentru aranjamente casnice, începând dela calitatea
cea mai fină până la cea mai ordinară sunt neasămănător de convenabile.

Toate acestea, se vînd pe prețuri foarte
moderate — în prăvălia mea, situată pe

: Szabadság-tér 21. :

■ Efectuesc foarte punctual comande de sticlărie. ■

Cu stimă: **Klohs Adolf.**

Prăvălia de delicatose, băcanie, vin, ceai, șampanie, rum, ape minerale și salbatăciuni - a lui

DŪR GUSZTÁV

ARAD — vis-à-vis cu Casa orașului.
N-ru de telefon 118.

Își recomandă cele mai proaspete delicatose cu prețurile cele mai ieftine și serviciul cel mai curat.

Curmale detot felul și Prune de compot.
Struguri proaspeți de Malaga.
Smochine de Sultan și Smyrna și Fructe candirate.
Migdale de dessert cu coaje de hârtie.
Prăjituri proaspete de ceai.
Pești marinați și în paiț. HERINGI proaspete de Marea Ostică. SARDINE de tot felul.

CAȘURI de Ementhal. Groi, Gorgonzola, Strachino, Imperial și multe alte.

CARNĂRII

CONSERVE — — LEGUME
Rumurile cele mai excelente.

Mare asortiment în Ceai de China și Rusia.
Magazin de vinuri de șampanie de Hubert „GENTRY-CLUB”

Casină, Törley și a renumitelor șampanii franceze Mumm Reims.

Cele mai bune calitate cu comandă directă de

CAFEA

de Jamaica, Cuba, Ceylon, Iava-aur și Mocca.

Excelentă Cafea prăjită de PALERMO care la gust și aromă e fără pereche, în pachete originale de câte 1/2 kgr. 2 cor. și 20 fl.

Asortiment colosal de bogat în tot felul de

zaharicale de crăciun

de atârnat pe pom
în cutii de lux și măsurate.

Mare magazin de articole de mașinării economice.

Economii și proprietarii de vii pot face mari cruțări, dacă se vor prevedea cu mașini economice, viticole, de cules, de pivnițarie, din foarte bogatul asortiment al lui

Gyenge Ferencz

ARAD

PIAȚA BOROS BÉNI Nr. 15.

(Casa Dengl)

Mare magazin de Mașinării

unde se pot căpăta cele mai renumite fabricate probate și adoptate în toate ținuturile patriei ca cele mai excelente: **Locomotive de vapor și triere, pluguri de oțel sistem Sack, grăpi** pentru cultivarea solului, mașini de sămănat la șir și împrăștiitoare, greble, alegătoare de neghină, site pentru alegerea grâului, sfărâmatoare de cucuruz, tăietoare de napi, cântare. Uleiuri de mașini, oliv de prima calitate, pentru triere, motoare și automobile. Valvolină. Unsoare diferite, saci de bucate și ponevi, curele și alte recvisite. Stropitori de vii, zdrobitoare și prese de struguri. Instalațiuni de mori și tot soiul de articole economice se pot căpăta cu o o o prețurile cele mai ieftine. o o o

GYENGE FERENCZ

Magazin de mașini economice, — Piața Boros Béni 15
(Casa Dengl)

Cele mai bune condițiuni de a plăti în rate.

Cel mai căutat, mai mare și mai ieftin magazin de mașini din provincă.

Singurul mare magazin de mașini economice și de uleiuri pentru mașini.

Cel mai bun loc de cumpărat

TEA rusească

veritabilă

de China și Caravan în pachete originale măsurate.

Rum Jamaica

diferite soiuri veritabile

în sticle proprii se pot găsi

la drogueria și parfumeria lui

Vojtek és Weisz

ARAD

Prăvălia:
Andrássy-tér 13. sz.
Palatul Minorităților.
Telefon nr. 333.

La 6 expoziții fost premiant întâi.

Kohn József

ARAD

FABRICĂ DE OBIECTE DE METAL

Galvanisator electrico-chemic, institut de spoit cu argint, nichel, aramă și metal. Vase vechi se țineuse din nou. Preparație proprie de obiecte de sticlă nichelată și majolică.

Mare magazin din tot felul de articole de casă și bucatărie, precum vase de fier din tinichea și cu smalt, lămpi de atârnat și masă. Vane de bale, de copii și șezut, dușuri pentru case particulare și apaducte. Toate acestea se capătă gata ori când și pregătite cu gust.

Singur la mine se capătă!

Singur la mine se capătă!

Mare asortiment în Cadouri de Crăciun și Anul Nou!

Obiecte de jucării mecanice.

Atelierul de fabricate:
Batthyany-u. 32. sz.
Casa proprie.
Telefon nr. 321.

La 6 expoziții fost premiant întâi.

RESTAURANTUL TÓTH ENDRE

Am onoare a atrage atențiunea p. t. publicului asupra fostului restaurant

KASS

acum preluat de mine și remaniat după cele mai moderne cerințe.

Cele mai fine și mai bune băuturi, precum vinuri, licheruri, șampanii, se pot căpăta aici.

Mâncările restaurantului nostru sunt neîntrecute.

000 Seară de seară muzica cea mai bună dilectează pe oaspeții mei. 000

Serviciu prompt, curat și conștientos. 000 Abonamente se fac cu prețuri moderate.

Cu deosebită stimă

Tóth Endre
restauratier.

TELEFON 336

Am onoare a recomanda în atențiunea onoratului public

Cărbunele de piatră fără miros pentru încălzitul saloanelor

în bucăți mari, tot așa și cărbune de altă calitate — 100 kile 1 fl. 20 cr.

Cărbune de Cer, în bucăți, de prima calitate.

Coaks, lemne de foc tăiate, cel mai bun cărbune de ferărie, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Liferez acasă cu căruța mea proprie fără altă cheltuială.

Magazinul de cărbuni și lemne al urmașului lui

IOAN KRIZSÁN

— ARAD, — Strada Kossuth — Nr. 37. —

Prăjituri noi pentru „Zsur“,

Am onoare a aduce la cunoștința stimatului public, că în aniversarea mea, care e de 27 de ani și se bucură de o mare cinste, am introdus și prepararea prăjiturilor de crumpe de cea mai fină calitate în preț de 2 fleri bucata.

Recomand în atențiunea tuturor

prăjiturile mele de 2 și 3 fleri pentru dejun și ojină care sunt foarte răspândite și recunoscute de foarte brne.

Pâine de crumpe, fină, foarte albă și recunoscută, kila cu 28 fleri. Pâine de seară curată și de gust bun (măcinare proprie) bucăți mai mari, kila cu 20 fl, în bucăți mai mici kila cu 22 fl.

Liferez la casă în prețurile cele mai avantajoase.

Celaci pentru sărbători și nunți în cea mai fină calitate.

Pentru sprijin se roagă cu toată stima

Klein Ignác strada Karolina nr. 6.
N-rul telefonului 434.

Farmacia „la Sta Troiță“ NĂGELE ANTAL

TIMIȘOARA, Gyárváros, Főutca nr. 44.

Crema „Helén“

 pentru față și mâni.

Înlătură pistruiile, petele de ficat și tot felul de necurătenii de piele.
Se folosește seara înainte de culcare.

1 borcan mare	—	—	1 coroană
1 borcan (de probă)	—	—	60 fleri
1 săpun	—	—	80 fleri
1 cutie pudră „Helén“	—	—	1 cor.
1 sticlă apă de spălat.	—	—	1 cor.

Berger Gyula

— farmacia
„la Sta Eli-
sabeta“ —
— ARAD.

Recomandă mult căutatele sale preparate:

Săpunul spermacetic »Sf. Elisabeta« cu efect sigur asupra pielii, precum și contra pistruiilor ca mijloc de înfrumusețare și reconstruirea pielii: — o bucată mare 60 fleri.

Pudră »Sf. Elisabeta« (roza) articol admirabil pentru menținerea frumuseții, de tot inofensiv. Se poate căpăta în culoare albă, roză și crem: — o cutie 90 fleri.

Apă de dinți »Sf. Elisabeta« recomandabil în special celor cu dinții răi. Rumeneste gura, întărește gingiile, sistează durerea de dinți și oprește stricarea dinților: — un flacon 90 fl.

Apă de iorgovan pentru frumusețe »Sf. Elisabeta« Articol foarte iubit de dame. Se poate căpăta în culoare albă și roșie. — Un flacon mic 1 cor., unu mare 2 cor.

Leac contra reumei și răcelei »Sf. Elisabeta« Leac cu efect sigur contra reumei, răcelii, ischias, deasemenea contra durerii de cap, câteva frițiuni ajung, pentru ea și cea mai mare durere să înceteze. Un flacon mic 1 cor., un flacon mare 2 cor.

Spirt pentru păr »Sf. Elisabeta« Sistează căderea părului și formarea de mătreacă o împiedecă radical. — Prețul: — o sticlă mică 1 cor., o sticlă mare 2 cor.

Alifie pentru păr. Promovează creșterea părului și îl face foarte undulos. — Un flacon mic 1 cor., unu mare 2 cor.

Ceai minunat pentru pept »Sf. Elisabeta« contra tusei, troahnei, frigurilor de stomac și boalelor de gât. — o cutie 30 fleri.

Eter pentru bățături. Delătură în scurtă vreme fără durere ori-ce bățucire a pielii, ori bățături. O sticlă e de ajuns pentru delăturarea celor mai mari bățături. — O sticlă 70 fleri.

Apoi, tot felul de aromatice, specialități din țară și străinătate, medicamente pentru animale, pentru porci, vite și galițe.

Mare târg de anul nou

Șurte de batist
25 cr.

Șurte colorate de
oreton și cloth
50 cr.

Șurte albe pentru
bucătărese
75 cr.

Bluse negre colorate
1.50 cr.

Bluse de tenis
90 cr.

Cele mai frumoase
cătrînțe de plimbare
2.50 cr.

Negligeuri (empir)
3.50 cr.

Flanel dedesupt
90 cr.

Haine pentru băieți
80 cr.

Cătrînțe de băieți
40 cr.

Cele mai potrivite cadouri pentru Crăciun!

Winternitz Jenő

Magazin de haine croite pentru femei și copii

ARAD, Piața Szabadság No. 3.

5 Cor. și . mai
..mult..
pe . zi!

Societatea de cioraperie de casă.

Se caută persoane de ambele sexe, la mașina noastră. Luera simplu și lute, — pentru întreg anul acasă. Nu se cere nici o cunoștință de mai înainte. Depărtarea nu are a face. Lucrul îl cumpărăm noi.

Societatea de mașini pentru cioraperie pentru lucrat acasă.

THOS. H. WHITTICK & Co.,

Budapest, IV. Havas-ateza 3—365.

PRAG, Petersplatz 7,—365.

AVIS

Am onoare a aduce la cunoștința onor. dame din localitate și jur că în strada Perényi Nr. 1. am deschis o

Școală de Croi

pentru toalete de dame

unde predau spre învățatură toate cele ce cad în faful acesta, ca: croiuri de fuste, talii, jachete, etc. etc. In atelierul meu apoi, ori ce fason e după jurnal. Am învățat într'una din primele școale din Budapesta — iar cele mai noi experiențe câștigate, mă aduc în plăcuta situație de a putea îndeplini cele mai moderne și înalte pretenții ale onor. dame.

Rog cât mai multă părtinire.

Școala de croit și cusut

Maria Várnai

Perényi-u. No. 1.

Important!

Pentru Dame și Domni

articole de precauțiune din gumi franțuzesc și american, se poate căpăta bucata cu 40 fil.

6 bucăți cu 2 coroane.

Bureți parisieni se capătă cu 70 fil. bucata

în apoteca lui

Földes Kelemen

ARAD.

Spiteria lui Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához“

Recomandă specialitățile felurite din magazin și admirabilele sale bandage și diferite preparati, ca:

Cremă de lăcrămioare: preparat superb, delatură pistrui, sgrăbunțe, spuse, sbircituri și necurătenii de pe față. Flacon 1 cor.

Spăpun de cremă de lăcrămioare: articol colonial care combinat cu crema, rumenește și susține frumusețea feței. Buc. 70 fil.

Pudră de lăcrămioare: pregătită din materii cu totul nesticăcioase — care împrumută feții o culoare foarte plăcută fără ca să se poată vedea. O cutie, 1 cor. 20 fileri.

Prafu de dinți a lui Dr. Kabdebó: ajutoră frumusețea dinților foarte și în urma compoziției bune nu atacă smalțul dinților. O cutie 1 cor. 60 fileri.

Fluid stomatic Salicyl: folosește mult la întărirea gingiilor, alungă mirosul neplăcut al gurei și împiedecă stricarea dinților.

Alifie »Coroană« pentru față, 70 fil., 1.40, 1.68 fil. Săpun »Coroană«, buc. 80 fil. Spirt pentru păr, sticla 2 cor. Alifie contra ochiurilor de găină, sticla 70 fil. Apa de gură și prafu de dinți »Papp« 1.60 și 1.20 fil. Regeneratorul părului, sticla 1 cor.

Preparatele se capătă totdeauna proaspete — la Spiteria lui Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához“ colțul dela András-sy-ter și Petőfi-u. Arad.